

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**

Савска бр. 25/IV
Број: 5/0-01-383/2021-04
Датум: 19.08.2021. године

Београд

ПРЕДМЕТ: Мишљење о утицају члана 4. Правилника о заказивању сахрана и кремација од 10.12.2014. године на конкуренцију

Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија) дана 12.04.2021. године примила је Иницијативу за испитивање повреде конкуренције, поднету од стране Удружења приватних погребника Србије, са седиштем на адреси ул. Далматинске загоре бр. 1-к, Београд-Земун.

Према наводима из Иницијативе, ЈКП „Погребне услуге“ Београд злоупотребљава монополски положаја из члана 16. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС”, број 51/09 и 95/13, у даљем тексту: Закон) на тржишту погребних услуга, односно услуга чувања посмртних остатака преминулих лица у расхладним уређајима – хладњачама.

Како се у Иницијативи даље наводи, ЈКП „Погребне услуге“ Београд управља са девет највећих гробља у Београду и свакодневно заказивање сахрана се врши преко службе овог јавног предузећа, с тим да је заказивање термина сахране сваки пут условљено искључивим захтевом да се посмртни остаци преминулих доведу и оставе у расхладним уређајима ЈКП „Погребне услуге“. Према оцени подносиоца Иницијативе, наведено поступање је супротно члану 3. став 1. тачка ба Закона о комуналним делатностима („Службени гласник РС“, број 88/2011, 104/2016 и 95/2018), при чему се таквим поступањем истовремено ограничава и спречава конкуренција на тржишту услуга чувања посмртних остатака преминулих лица у расхладним уређајима – хладњачама, на штету конкурената који испуњавају услове за обављање предметне делатности из Закона о комуналним делатностима и Уредбе о начину и условима за отпочињање обављања комуналних делатности („Службени гласник РС“, број 13/2018 и 66/2018).

Поступајући по наведеној Иницијативи, Комисија је, између осталог, анализирао и Правилник о заказивању сахрана и кремација од 10.12.2014. који је донело ЈКП „Погребне услуге“ Београд. Сходно надлежностима Комисије из члана 21. став 1. тачка 7) Закона и члана 19. став 1. тачка 1) Статута Комисије за заштиту конкуренције („Службени гласник РС“ број 49/2010), Савет Комисије на ____ седници од ____ .08.2021. године, даје следеће:

МИШЉЕЊЕ

Правилником о заказивању сахрана и кремација донетим 10.12.2014. године од стране ЈКП „Погребне услуге“ Београд, дефинисани су услови под којима се може заказати сахрана лица умрлих ван здравствених установа у Београду.

Према члану 4. наведеног Правилника: „Сахрана и кремација посмртних остатака лица умрлих ван здравствених установа у Београду (посмртни остаци умрлих лица која нису пренета у градску мртвачницу-капелу) може се заказати по извршеном преносу на гробље где ће бити сахрањени, односно на гробље на коме ће се обавити испраћај за кремацију, или на неко друго гробље у саставу предузећа...“

На основу цитиране одредбе Правилника произлази да се за заказивање сахране на гробљима којима управља ЈКП „Погребне услуге“ изричито захтева довођење посмртних остатака у његове расхладне уређаје, чиме су приватни погребници као конкуренција у вршењу наведених услуга у потпуности искључени, супротно праву датом Законом о комуналним делатностима.

Према члану 3. став 1. тачка ба Закона о комуналним делатностима **погребна делатност** је преузимање и превоз посмртних остатака од места смрти, односно места на коме се налази умрла особа (стан, здравствена установа, институти за судску медицину и патологију, установе социјалне заштите и друга места) и превоз до места одређеног посебним прописом (патологије, судске медицине, гробља, крематоријума, аеродрома, пословног простора погребног предузећа у ком постоје прописани услови за смештај и чување покојника), организација сахране и испраћаја са прибављањем потребне документације за организацију превоза и сахрањивања, **чување посмртних остатака у расхладном уређају** и припремање покојника за сахрањивање.

Одредбом члана 4. став 2. Закона о комуналним делатностима, дефинисано је да јединица локалне самоуправе уређује у складу са законом услове обављања комуналних делатности, права и обавезе корисника комуналних услуга, обим и квалитет комуналних услуга и начин вршења надзора над обављањем комуналних делатности обезбеђујући нарочито, између осталог, конкуренцију у обављању делатности (тачка 5).

Сагласно одредби члана 5. став 1. Закона о комуналним делатностима, комуналну делатност могу обављати јавно предузеће, привредно друштво, предузетник или други привредни субјект.

Одредбом члана 9. истог закона одређено је да се под поверавањем обављања комуналне делатности подразумева временски орочено уговорно уређивање односа у вези са обављањем комуналне делатности или појединих послова из оквира комуналне делатности између једне или више јединица локалне самоуправе и вршиоца комуналне делатности, које за циљ има пружање комуналних услуга на територији једне или више јединица локалне самоуправе или на делу територије јединице локалне самоуправе (став 1.) и да се изузетно од става 1. овог члана, комуналне делатности из члана 2. став 3. тачка ба) овог закона не поверавају, **већ их могу обављати сви привредни субјекти који испуњавају прописане услове (став 2.).**

На основу изнетог Комисија констатује да је Законом о комуналним делатностима и пратећим актима погребна делатност изузета од поверавања и омогућена је конкуренција и равноправно учешће на тржишту вршилаца комуналне делатности тј. јавно-комуналних предузећа са једне стране и свих привредних субјеката који испуњавају прописане услове са друге стране, а што на београдским гробљима у пракси није случај.

ЖКП „Погребне услуге“ Београд, поступајући у складу са чланом 4. Правилника о заказивању сахрана и кремација од 10.12.2014. године, на гробљима којима управља на територији Града Београда спречава или условљава заказивање термина сахране искључивим захтевом да се посмртни остаци преминулих оставе у расхладним уређајима ЖКП „Погребне услуге“ Београд и тако друге учеснике на тржишту који пружају ову услугу, доводи у неповољнији положај.

Према оцени Комисије, примена члана 4. Правилника о заказивању сахрана и кремација од 10.12.2014. године, због своје неусклађености са изменама Закона о комуналним делатностима које су ступиле на снагу 01.01.2017. године, доводи до спречавања и ограничавања конкуренције на тржишту. Имајући у виду датуме доношења поменутих аката, Комисија је става да је неопходно да ЖКП „Погребне услуге“ Београд анализира Правилник о заказивању сахрана и кремација, не само у смислу спорног члана 4, већ и у смислу евентуалног утицаја на услове конкуренције на тржишту и других чланова Правилника, те да исти измени и допуни односно усагласи у потпуности са одредбама Закона о комуналним делатностима и осталим прописима којима је уређена предметна комунална делатност, на који начин ће се отклонити и могућност за будуће спорно поступање ЖКП „Погребне услуге“.

Комисија напомиње да уколико ЖКП „Погребне услуге“ Београд не усагласи своје акте са позитивним прописима у најкраћем могућем року, те настави да поступа у складу са њима, постоји могућност покретања поступка против овог јавног предузећа ради утврђивања радње повреде конкуренције из члана 16. Закона.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Небојша Перић с.р.